

Tavoitteiden saavuttamisessa huomioidaan oppilaan ikätaso. Osaamisen tasoa arvioitaessa oletetaan, että alemmat tavoitteet on saavutettu.

Suomen kieli ja kirjallisuus 6 lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
<p>Vuorovaikutustilanteissa toimiminen T1 - T4</p>	<p>Osaa kysyttäessä kertoa mielipiteensä tutuista asioista ja jonkin verran perustella niitä.</p> <p>Kuuntelee vaihtelevasti ryhmässä muita eikä tuo aktiivisesti ajatuksiaan esiin.</p> <p>Harjoittelee erilaisia viestintätilanteita.</p> <p>Osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tutusta asiasta.</p> <p>Ei osallistu mielellään draamatoimintaan.</p> <p>Ottaa vaihtelevasti vastaan palautetta viestinnästään.</p>	<p>Osaa kertoa mielipiteensä tutuista asioista ja perustella niitä.</p> <p>Kuuntelee ryhmässä muita ja tuo omat ajatuksensa esiin.</p> <p>Osaa ohjatusti huomioida viestintätilanteen ja vastaanottajan tutussa ympäristössä.</p> <p>Osaa ohjatusti pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron.</p> <p>Ottaa vastaan palautetta toiminnastaan.</p>	<p>T1 Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.</p> <p>T2 Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintä tapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.</p> <p>T3 Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.</p> <p>T4 Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.</p>	<p>Esittää ajatuksiaan erilaisissa viestintätilanteissa, perustelee. Ymmärtää viestien vaikutuksen itsen ja toisiin, hyödyntää tavoitteellisesti erilaisia viestintätapoja. Toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä.</p> <p>Osaa esittää valmistellun ja spontaanin puheenvuoron huomioiden yleisönsä.</p> <p>Osallistuu aktiivisesti draamatoimintaan.</p> <p>Osaa itse arvioida vuorovaikutustaitojaan ja kehittää niitä saamansa palautteen pohjalta.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen T5 - T8</p>	<p>Lukee erilaisia tekstejä, löytää tarvitsemansa tiedon ohjatusti.</p> <p>Osaa etsiä aiheeseen liittyvää tietoa. Tunnistaa käsitteet tietolähde ja luotettavuus.</p>	<p>Lukee sujuvasti erilaisia tekstejä.</p> <p>Osaa käyttää joitakin lukustrategioita ohjatusti.</p> <p>Osaa valita tiedonhakuun tarkoituksenmukaisia lähteitä ohjatusti.</p>	<p>T5 Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.</p> <p>T6 Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja</p>	<p>Lukee monipuolisesti kirjallisuutta, keskustelee ja jakaa lukukokemuksiaan muiden kanssa.</p> <p>Käyttää lukutaitoaan itsenäisesti tiedonhakuun ja osaa arvioida tietolähteen luotettavuutta.</p>

			<p>tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen</p> <p>T7 Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.</p> <p>T8 Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.</p>	
<p>Tekstien tuottaminen T9 - T12</p>	<p>Osaa kirjoittaa erilaisia lyhyitä tekstejä pääsääntöisesti oikein.</p> <p>Ei kopioi toisen tekstiä ilman lähdemerkintää.</p>	<p>Osaa tuottaa ohjatusti tiivistelmän tutusta aiheesta kertovasta tekstistä.</p> <p>Osaa ilmaista mielipiteensä kirjoittamalla.</p>	<p>T9 Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.</p> <p>T10 Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.</p> <p>T11 Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.</p> <p>T12 Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa</p>	<p>Suunnittelee ja tuottaa erilaisia tekstejä yksin ja yhdessä muiden kanssa erilaisiin käyttötarkoituksiin.</p>

			esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.	
Kiellen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen T13 - T15	Tunnistaa joitakin kieltä kuvaavia käsitteitä (<i>substantiivi, adjektiivi, verbi, pronomini, numeraali, partikkeli, rinnastus- ja alistuskonjunktio, pää- ja sivulause, subjekti, predikaatti, objekti</i>). Lukee joitakin kirjoja ja esittelee ne sovitusti. Osallistuu muiden mukana kulttuurivierailuihin.	Käyttää kieltä kuvaavia käsitteitä. Tekee ohjatusti havaintoja kielestä sekä puhuu ja kirjoittaa havainnoistaan. Lukee sovitut kirjat ja jakaa kokemuksensa sovitusti. Osallistuu esityksiin.	T13 Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä. T14 Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista. T15 Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.	Tekee monipuolisia havaintoja kielestä ja hyödyntää niitä kirjoittaessaan ja puhuessaan. Lukee monipuolisesti kirjallisuutta ja jakaa kokemuksiaan. Tuottaa kulttuuri- tai mediasisältöä.

Suomi toisena kielenä asiakirjan lopussa.

Matematiikka 6 luokka Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Työskentelyn taidot T2, T3, T4, T5, T6	Tunnistaa oppimiaan asioita. Esittää ja perustelee päätelmiään (<i>osaa tehdä yksinkertaisia laskulausekkeita</i>). Käyttää ohjatusti ongelmanratkaisustrategioita. Osaa joissain tapauksissa esittää ratkaisunsa konkreettisilla välineillä ja arvioida vastauksen järkevyyttä.	Tekee ohjatusti matemaattisesti mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä. Esittää päätelmänsä ja ratkaisunsa ja arvioi ohjatusti tuloksen mielekkyyttä.	T2 Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä T3 Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä. T4 Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin. T5 Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita. T6 Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti. Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa. Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.
Lukukäsité ja kymmenjärjestelmä T8, T9	Hallitsee ohjatusti kymmenjärjestelmän (myös desimaaliluvut). Osaa ohjatusti käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.	Hallitsee osittain itsenäisesti kymmenjärjestelmän (myös desimaaliluvut). Osaa osittain itsenäisesti käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja	T8 Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta. T9 Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja	Osaa soveltaa kymmenjärjestelmän periaatetta uusissa tilanteissa. Osaa käyttää sujuvasti positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
matemaattiset käsitteet, merkinnät ja laskutaito T7, T10	Osaa ohjatusti käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä apuvälineiden avulla (<i>prosentti, murto- ja desimaaliluvut</i>). Osaa laskea joitain laskutoimituksia päässä ja kirjallisesti apuvälineiden avulla (<i>kerto- ja jakolaskut vain luonnollisilla luvuilla</i>).	Oppilas osaa osittain itsenäisesti käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä. Osaa laskea joitain laskutoimituksia päässä ja kirjallisesti.	T7 Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä. T10 Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.	Käyttää oikeita käsitteitä ja merkintöjä. Laskee sujuvasti päässä ja kirjallisesti.
Geometria, mittaaminen, taulukot, diagrammit ja tilastot, ohjelmointi T11-T14	Osaa ohjatusti tunnistaa kappaleiden ja kuvioiden tärkeimpiä tunnusmerkkejä ja luokitella niitä. Osaa ohjatusti valita sopivan mittavälineen ja arvioida tuloksen järkevyyttä. Osaa laskea jonkin kuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden apuvälineiden	Tunnistaa ohjatusti suorakulmaisen särmiön, ympyrälieriön, ympyräpohjaisen kartion ja pyramidin. Käyttää ohjatusti mittakaavaa suurennoksissa ja pienennöksissä. Löytää valmiista taulukosta tai diagrammista kysytyjä tietoja.	T11 Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. T12 Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät	Tunnistaa ja luokittelee kappaleita ja kuvioita. Käyttää mittakaavaa ja osaa tehdä mittamuunnoksia sujuvasti. Soveltaa oppimaansa myös uusissa tilanteissa. Osaa kerätä aineiston ja laatia diagrammin ja taulukon. Jakaa ohjelmointiosaamistaan muille.

	<p>avulla. Osaa joitain mittayksikkömuunnoksia apuvälineiden avulla. Osaa ohjatusti laatia yksinkertaisen taulukon ja tulkita diagrammeja. Osaa ohjatusti laskea keskiarvon ja tyyppiä. Osaa ohjatusti ohjelmoida yksinkertaisen ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.</p>		<p>mittayksikkömuunnokset. T13 Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä. T14 Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.</p>	
--	--	--	---	--

Englanti 6lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus T1, T3, T4	<p>Tietää, missä alueilla englanti on valtakieli Euroopassa, ja osaa nimetä joitakin muita levinneisyysalueita.</p> <p>Tietää joitakin äidinkieltensä ja englannin kielen välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä.</p> <p>Tietää joitakin yksittäisiä aineistoja, joilla voi edistää omaa oppimistaan.</p>	<p>Tietää, missä alueilla englanti on valtakieli Euroopassa, ja osaa nimetä useita muita levinneisyysalueita.</p> <p>Tietää jonkin verran äidinkieltensä ja englannin välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä, ja osaa tehdä niistä yksinkertaisia havaintoja.</p> <p>Tietää joitakin omalle tasolleen sopivia aineistoja, joilla voi edistää omaa oppimistaan.</p>	<p>Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähi-ympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.</p> <p>Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkieltensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</p> <p>Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.</p>	<p>Osaa kuvata pääpiirteissään, miten laajalti englannin kieli on levinnyt ja mainita joitakin syitä sen levinneisyyteen. Osaa jonkin verran pohtia eri kielialueilla puhutun englannin kielen eroavaisuuksia.</p> <p>Osaa tehdä havaintoja englannin ja muiden kielten välisistä eroista ja yhtäläisyyksistä. Tuntee joitakin englannin kielen säännönmukaisuuksia. Pystyy ilmaisemaan itseään vajavaisellakin kielitaidolla.</p> <p>Osaa etsiä ja hyödyntää omaa oppimistaan edistävää englanninkielistä aineistoa.</p>
Kielenopiskelutaidot T5, T6	<p>Tietää joitakin englannin opiskelun yhteisiä tavoitteita, pyrkii vaihtelevasti toimimaan niiden mukaan.</p> <p>Harjoittelee omien tavoitteiden asettamista ja taitojen arvioimista.</p> <p>Harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieltä.</p>	<p>Tietää useita englannin opiskelun yhteisiä tavoitteita ja pyrkii toimimaan niiden mukaan.</p> <p>Osaa jonkin verran asettaa omia tavoitteita ja arvioida taitojaan.</p> <p>Harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieltä, käyttää satunnaisesti myös tieto- ja viestintätekniikkaa.</p>	<p>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</p> <p>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieltä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa arviointitaitojaan.</p>	<p>Osaa kuvata englannin opiskelun yhteisiä tavoitteita ja toimia muita kannustavasti niiden mukaan.</p> <p>Osaa asettaa omia tavoitteita ja arvioida taitojaan.</p> <p>Työskentelee tavoitteellisesti, käyttää erilaisia tapoja opiskella kieltä, hyödyntää myös tieto- ja viestintätekniikkaa.</p>
Kehittyvä kielitaito: Taito toimia vuorovaikutuksessa T7, T8, T9	<p>Osaa kysyä, vastata ja välittää hyvin yksinkertaisen viestin arkisissa välittömissä tilanteissa, joita on harjoiteltu.</p>	<p>Pystyy välittämään yksinkertaisen viestin tutussa tilanteessa.</p>	<p>A 2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.</p> <p>Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin.</p>	<p>Osaa esittää kuvauksen arkisista asioista.</p> <p>Pystyy ylläpitämään</p>

	<p>Osaa ulkoa joitakin tuttuihin tilanteisiin liittyviä ilmauksia.</p>	<p>Pystyy seuraamaan helppoja keskusteluja tutuista aiheista ja vastaamaan itseään koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin.</p>	<p>Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.</p>	<p>viestintätilannetta ja osallistumaan keskusteluihin itseään kiinnostavista aiheista. Osaa soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.</p>
<p>Taito tulkita tekstejä T10</p>	<p>Ymmärtää hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tuttuihin asioihin liittyviä tekstejä.</p>	<p>Selviytyy usein toistuvista sosiaalisista tilanteista muutamilla perusilmauksilla.</p>	<p>Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.</p>	<p>Ymmärtää vierastakin sanastoa ja ilmauksia sisältäviä itseään kiinnostavia tekstejä.</p>
<p>Taito tuottaa tekstejä T11</p>	<p>Tunnistaa helposta tekstistä yksittäisen tiedon, kun saa lukea tekstin uudestaan.</p> <p>Osaa kirjoittaa muutamia lauseita tutuista aiheista.</p> <p>Osaa joitain perussanoja ja ilmaisuja.</p> <p>Kirjoittaa lyhyitä hyvin yksinkertaisia lauseita.</p>	<p>Ymmärtää tuttuja lyhyitä viestejä tai ohjeita.</p> <p>Löytää tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä.</p> <p>Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä tutuista aiheista.</p> <p>Osaa tavallisimmat tuttuihin aiheisiin liittyvät sanat ja ilmaisut.</p> <p>Osaa kirjoittaa joitakin erilaisia lauserakenteita.</p>	<p>Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.</p> <p>Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.</p>	<p>Pystyy hankkimaan tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä tekstistä. Pystyy joskus päättämään uusien sanojen merkityksen tutussa asiayhteydessä.</p> <p>Osaa kirjoittaa kuvauksen tutuista aiheista ja käyttää myös mennyttä aikamuotoa.</p> <p>Osaa perussanaston ja -rakenteet sekä useita idiomaattisia ilmauksia.</p> <p>Osaa pääpiirteissään käyttää preesens- ja imperfektimuotoja, tietää mikä on futuuri.</p>

Ruotsi valmistuu myöhemmin.

Ympäristöoppi 6. luokka Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Merkitys, arvot, asenteet T1-T3	<p>Suhtautuu välinpitämättömästi ympäristöopin asioihin.</p> <p>Tarvitsee ohjausta tavoitteiden asettamisessa ja työskentelyssä.</p> <p>Suhtautuu negatiivisesti lähiympäristöönsä ja voi toiminnallaan aiheuttaa vahinkoa ympäristölle. Ei osoita kiinnostusta yhteiseen vaikuttamisprojektiin.</p>	<p>Osoittaa vaihtelevaa kiinnostusta ympäristöopin sisältöihin.</p> <p>Pystyy jossain määrin asettamaan tavoitteita ja työskentelemään tavoitteiden saavuttamiseksi.</p> <p>Tunnistaa ympäristön riskejä ja tietää joitakin keinoja ympäristön suojelemiseksi. Vaikuttamisprojektissa tarvitsee ohjausta ja muiden tukea.</p>	<p>T1 Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.</p> <p>T2 Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.</p> <p>T3 Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.</p>	<p>Kokee ympäristöopin asiat merkityksellisinä itselleen ja on sisäistänyt niiden arvon.</p> <p>Tavoitteellinen ja pitkäjänteinen työskentely on jatkuvaa.</p> <p>Ymmärtää ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä toimii lähiympäristöä kunnioittaen ja kehittäen. Kantaa vastuuta, suunnittelee ja toimii aktiivisesti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.</p>
Tutkimisen ja toimimisen taidot T4-T11	<p>Tarvitsee ohjausta tutkimusten tekemisessä.</p>	<p>Tietää tutkimusvaiheet. Osaa tehdä tutkimuksia ohjeen mukaan ja esittää joitakin tuloksia sovitulla tavalla muille.</p>	<p>T4 Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.</p> <p>T5 Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.</p> <p>T6 Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista.</p>	<p>Osaa muodostaa järkeviä kysymyksiä tutkimusten lähtökohdaksi. Hallitsee hyvin tutkimusvaiheet. Osaa itsenäisesti valita sopivia tutkimusmenetelmiä ja tapoja esittää tutkimustuloksia. Arvioi tulosten järjestyttävyyttä ja tekee niistä johtopäätöksiä.</p>

	<p>Ei ymmärrä juurikaan teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja käyttömahdollisuuksia.</p> <p>Suhtautuu välinpitämättömästi turvallisuuden ja hyvinvointiin liittyviin asioihin. Ei tunnista mahdollisia vaaratilanteita.</p> <p>Tarvitsee jatkuvaa tukea ja ohjausta, jotta työskentely luokkahuoneen ulkopuolella onnistuu. Työskentelytaidot puutteellisia.</p> <p>Tarvitsee apua ja ohjausta TVT:n vastuullisessa käytössä ympäristöopin aihepiireissä.</p>	<p>Osoaa teknologisten sovellusten alkeita ja käyttää niitä tuetusti.</p> <p>Tunnistaa erilaisia vaaratilanteita. Osoaa toimia ensiaputilanteissa ohjeen mukaan. Tarvitsee ohjausta turvallisuuteen liittyvissä asioissa.</p> <p>Tarvitsee ohjausta retkillä. Tietää oikeat toimintatavat, mutta ei aina toimi niiden mukaisesti. Sekä yksilö- että ryhmätyöskentely vaatii tukea.</p> <p>Hallitsee TVT:n käytön ikätasoisesti.</p>	<p>Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi. T7 Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.</p> <p>T8 Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.</p> <p>T9 Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.</p> <p>T10 Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.</p> <p>T11 Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas</p>	<p>Osoaa hyödyntää teknologisia sovelluksia monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. On kiinnostunut keksimään ja käyttämään teknologisia taitojaan luovasti eri tilanteissa.</p> <p>Toimii aktiivisesti turvallisuutta edistäen. Selviytyy itsenäisesti pientä ensiapua vaativista tilanteista.</p> <p>Luonnossa liikkuminen on luontevaa. Osoaa toimia vastuullisesti erilaisissa tilanteissa luokkahuoneen ulkopuolellakin. Osoaa toimia rakentavasti ryhmässä.</p> <p>Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on tarkoituksenmukaista ja luovaa. Huomioi turvallisuusasiat ja TVT:n</p>
--	---	---	--	--

			osaa kuvata tieto- ja viestintä- teknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.	vastuullisen käytön.
Tiedot ja ymmärrys T12-T19	<p>Tunnistaa joitakin ympäristöopin käsitteitä ja ilmiöitä. Osaa ohjatusti tutkia ja kuvata niitä.</p> <p>Löytää ympäristöopin aiheisiin liittyvää tietoa jonkin verran.</p> <p>Osaa biologian sisältöjä välttävästi. Ymmärtämisessä ja tietojen muistamisessa on selviä puutteita.</p> <p>Osaa maantiedon sisältöjä välttävästi. Ymmärtämisessä ja tietojen muistamisessa on selviä puutteita.</p>	<p>Osaa käyttää monia ympäristöopin käsitteitä. Osaa selittää yksinkertaisia ilmiöitä ja antaa niistä esimerkkejä.</p> <p>Osaa etsiä ympäristöopin aiheisiin liittyvää tietoa eri lähteistä ohjeen mukaan.</p> <p>Osaa biologian sisältöjä tyydyttävästi. Ymmärtää osittain oppimaansa, mutta pääosin oppiminen perustuu muistamiseen.</p> <p>Osaa maantiedon sisältöjä tyydyttävästi. Ymmärtää osittain oppimaansa, mutta pääosin oppiminen</p>	<p>T12 Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.</p> <p>T13 Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.</p> <p>T14 Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.</p> <p>T15 Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminat ja kehityksen.</p> <p>T16 Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemaansa alueita ja koko</p>	<p>Ilmaisee ja perustelee näkemyksiään monipuolisesti ympäristöopin käsitteitä ja malleja käyttäen. Osaa selittää ilmiöitä niitä kuvaavien abstraktien mallien avulla.</p> <p>Käyttää monipuolisesti eri tietolähteitä. Osaa valita löytämistään tiedoista olennaisen, ja perustella valintansa. Osaa arvioida löytämänsä tiedon luotettavuutta.</p> <p>Osaa biologian sisältöjä kiitettävästi. Pystyy esimerkiksi arvioimaan tietojaan, perustelemaan näkemyksiään, soveltamaan oppimaansa ja luomaan uutta oppimansa perusteella.</p> <p>Osaa maantiedon sisältöjä kiitettävästi. Pystyy esimerkiksi arvioimaan</p>

	<p>Osaa fysiikan sisältöjä välttävästi. Ymmärtämisessä ja tietojen muistamisessa on selviä puutteita.</p> <p>Osaa kemian sisältöjä välttävästi. Ymmärtämisessä ja tietojen muistamisessa on selviä puutteita.</p> <p>Osaa terveystiedon sisältöjä välttävästi. Ymmärtämisessä ja tietojen muistamisessa on selviä puutteita.</p>	<p>perustuu muistamiseen.</p> <p>Osaa fysiikan sisältöjä tyydyttävästi. Ymmärtää osittain oppimaansa, mutta pääosin oppiminen perustuu muistamiseen.</p> <p>Osaa kemian sisältöjä tyydyttävästi. Ymmärtää osittain oppimaansa, mutta pääosin oppiminen perustuu muistamiseen.</p> <p>Osaa terveystiedon sisältöjä tyydyttävästi. Ymmärtää osittain oppimaansa, mutta pääosin oppiminen perustuu muistamiseen.</p>	<p>maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.</p> <p>T17 Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.</p> <p>T18 Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.</p> <p>T19 Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänsä eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.</p>	<p>tietojaan, perustelemaan näkemyksiään, soveltamaan oppimaansa ja luomaan uutta oppimansa perusteella.</p> <p>Osaa fysiikan sisältöjä kiitettävästi. Pystyy esimerkiksi arvioimaan tietojaan, perustelemaan näkemyksiään, soveltamaan oppimaansa ja luomaan uutta oppimansa perusteella.</p> <p>Osaa kemian sisältöjä kiitettävästi. Pystyy esimerkiksi arvioimaan tietojaan, perustelemaan näkemyksiään, soveltamaan oppimaansa ja luomaan uutta oppimansa perusteella.</p> <p>Osaa terveystiedon sisältöjä kiitettävästi. Pystyy esimerkiksi arvioimaan tietojaan, perustelemaan näkemyksiään, soveltamaan oppimaansa ja luomaan uutta oppimansa perusteella.</p>
--	--	---	---	---

Uskonto 6 lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3 HYVÄ OSAAMINEN KUUDEN LUOKAN PÄÄTTYESSÄ	4
<p>Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto ja monilukutaito T1. T2, T3, T5, T6, T7,</p>	<p>Tuntee Suomessa ja Euroopassa vaikuttavia uskontoja.</p> <p>Osa kertoo kuvien avulla opiskeltavaan uskontoon liittyvän vertauskuvan.</p> <p>Tietää juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin piirteitä.</p>	<p>Tunnistaa uskontojen vaikutuksia ympäristössä ja historiassa.</p> <p>Osa kertoo omia sanoin opiskeltavaan uskontoon liittyvän vertauskuvan.</p> <p>Tunnistaa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhtenevyyksiä ja eroja.</p>	<p>T1 Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.</p> <p>T2 Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.</p> <p>T3 Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta.</p> <p>T5 Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.</p> <p>T6 Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.</p> <p>T7 Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.</p>	<p>Osa vertailla opiskeltavan ja muiden Euroopan uskontojen välisiä samanlaisuuksia ja eroja.</p> <p>Osa kertoo eurooppalaisen uskonnollisuuden kehittymisestä.</p> <p>Tunnistaa uskontojen vaikutuksia eri yhteyksissä ja osaa kertoa uskonnollisesta kielestä ja vertauskuvista.</p> <p>Käyttäytyy asiallisesti uskonnollisissa tilaisuuksissa.</p>

<p>Etiikka ja eettinen pohdinta T8, T9, T10</p>	<p>Tunnistaa opiskeltavaan uskontoon, kestävään kehitykseen ja eri uskonnoille yhteisiä eettisiä periaatteita.</p>	<p>Osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa tarvitaan opiskeltavan uskonnon, kestävä kehityksen ja eri uskonnoille yhteisiä eettisiä periaatteita</p>	<p>T8 Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita. T9 Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista. T10 Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävä tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.</p>	<p>Osaa kertoa eri uskontojen eettisistä opetuksista.</p> <p>Osaa kertoa YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen ja ihmisoikeuksien sisällöstä ja merkityksestä.</p> <p>Osaa kertoa kestävä kehityksen merkityksestä ja perustella arkisten valintojen merkitystä kestävä kehitykselle.</p>
<p>Oppimaan oppimisen taidot ja vuorovaikutus T4, T11</p>	<p>Löytää jonkin tiedon pyydetyistä asiasta. Tunnistaa tiedon lähteen. Tunnistaa ja ilmaisee ohjatusti omia mielipiteitään ja kuuntelee vuorollaan toisten mielipiteitä.</p>	<p>Ilmaisee rakentavasti omia mielipiteitään ja perustelee niitä.</p>	<p>T4 Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta. T11 Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.</p>	<p>Hakee tietoa useasta eri lähteestä, vertailee tietojen luotettavuutta ja hyödyntää havaintojaan. Osaa keskustella rakentavasti ja omilla näkemyksillään rakentaa yhteistä ymmärrystä.</p>

<p>Elämäkatsomustieto 6 luokka Arvioitavat tavoitteet</p>	<p>1</p>	<p>2</p>	<p>3 OPSIN HYVÄ OSAAMINEN KUUDENNEN LUOKAN PÄÄTTYESSÄ</p>	<p>4</p>
<p>Oppimisen ja ajattelun taidot T3, T7</p>	<p>Tunnistaa syy-seuraus -suhteita ja harjoittelee virhepäätelyn tunnistamista. Osaa kertoa jonkin oppimiselle asetetun tavoitteen.</p>	<p>Tunnistaa virheitä päätelyssä, rartitsee vielä ohjausta.</p>	<p>T3 Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan T7 Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden totetumista sekä yksin että ryhmässä.</p>	<p>Osaa arvioida oman päätelynsä oikeellisuutta ja tarvittaessa korjata virhepäätelyitä. Asettaa tavoitteita ja edistää omalla toiminnallaan niiden saavuttamista ryhmässä.</p>

<p>Tiedon hallinta ja soveltaminen T1, T5, T6, T9</p>	<p>Tunnistaa joitain etiikan käsitteitä.</p> <p>Tunnistaa joitain maailmanperintökohteita.</p> <p>Osoo kertoa joistain keskeisistä ihmisoikeuksista ja lapsen oikeuksista.</p>	<p>Osoo kertoa esimerkkejä tutuista etiikan käsitteistä,</p> <p>Tunnistaa katsomuksille ja kulttuureille tyypillisiä asioita.</p>	<p>T1 Oppilas osoo selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.</p> <p>T5 Oppilas osoo nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä.</p> <p>Oppilas osoo antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta.</p> <p>T6 Oppilas osoo nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.</p> <p>T9 Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osoo kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.</p>	<p>Toimii eettisesti oikein.</p> <p>Osoo kertoa kulttuureille ja katsomuksille tyypillisiä asioita.</p>
<p>Vuorovaikutus- ja väittelytaidot, vastuullinen toiminta T2, T4, T8, T10</p>	<p>Osoo kertoa esimerkin väitteestä ja perustelusta.</p> <p>Tunnistaa katsomuksiin kuuluvia asioita.</p> <p>Tunnistaa joitain mahdollisuuksia vaikuttaa lähiympäristössä.</p>	<p>Osoo keskustella rakentavasti perusteluiden asiaankuuluvuudesta.</p> <p>Tunnistaa omaan katomukseensa kuuluvia asioita ja kertoo niistä ohjatusti muille.</p>	<p>T2 Oppilas osoo löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta.</p> <p>T4 Oppilas osoo kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa.</p> <p>T8 Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osoo kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.</p> <p>T10 Oppilas osoo etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.</p>	<p>Osoo muodostaa väitteen ja perustella erilaisia väitteitä asiaankuuluvasti.</p>

Historia 6lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Tiedon hankkiminen menneisyydestä T2, T3	<p>Osaa luetella joitakin historiallisia lähteitä.</p> <p>Tietää pääpiirteissään, mitä tarkoittaa lähteiden tulkinta.</p>	<p>Osaa vastata kysymyksiin osoitettujen kirjallisten lähteiden perusteella.</p>	<p>Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.</p> <p>Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.</p>	<p>Harjoittelee tietolähteen luotettavuuden arviointia. Ymmärtää, että tietoa voidaan tulkita eri tavoin.</p> <p>Osaa ohjatusti tehdä yksinkertaisen tulkinnan selkeästä lähteestä (<i>esim. esinelöytö, kirjallinen lähde</i>).</p>
Historian ilmiöiden ymmärtäminen T4-T8	<p>Osaa luetella joitakin historian aikakausia ja tietää niistä yksittäisiä piirteitä.</p> <p>Harjoittelee menneeseen aikaan eläytymistä.</p> <p>Ymmärtää, että historian tapahtumilla on vaikutusta myöhempään tapahtumiin.</p> <p>Ymmärtää, että kauan sitten tapahtuneet asiat vaikuttavat omaan elämään.</p> <p>Tietää, että jotkut ilmiöt jatkuvat aikakaudesta toiseen.</p>	<p>Osaa nimetä historian aikakausia oikein. Osaa kuvata joitakin piirteitä mm. antiikista, keskiajasta sekä Suomesta Ruotsin vallan aikaan.</p> <p>Pystyy ohjatusti eläytymään tietyn ajan ihmisen elämään ja tunnistamaan yksinkertaisten ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.</p> <p>Osaa antaa esimerkkejä menneistä tapahtumista, jotka vaikuttavat omaan elämään.</p> <p>Osaa nimetä ainakin yhden ilmiön, joka on jatkunut aikakaudesta toiseen.</p>	<p>Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.</p> <p>Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.</p> <p>Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.</p> <p>Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.</p>	<p>Osaa ohjatusti sijoittaa ilmiöitä opiskeltuihin ajanjaksoihin ja asettaa niitä aikajärjestykseen.</p> <p>Pystyy asettumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja pohtimaan tämän toiminnan motiiveja. Ymmärtää, että hänen omalla toiminnallaan on seurauksia.</p> <p>Osaa ohjatusti erottaa merkittävät ja vähemmän merkittävät syyt tapahtumalle.</p> <p>Osaa antaa esimerkkejä oman suvun tai lähipiirin menneistä tapahtumista, jotka vaikuttavat nykyään. Ymmärtää, että samat tapahtumat vaikuttavat eri tavalla eri ihmisille.</p> <p>Osaa selittää joitakin ilmiöitä, joiden kohdalla ennen toimittiin samoin (tai eri tavoin) kuin nykyään.</p>

<p>Historiallisen tiedon käyttäminen T9-T11</p>	<p>Osaa kuvata tutun ilmiön syy- ja seuraussuhteita esim. kuvien tai tapahtumalistojen avulla.</p> <p>Tunnistaa tekstistä erilaisia tulkintoja samasta ilmiöstä.</p> <p>Tunnistaa kertomuksesta historiallisen tapahtuman piirteitä.</p>	<p>Osaa ohjatusti kuvailla jonkin opiskellun historian ilmiön syy- ja seuraussuhteita.</p> <p>Osaa ohjatusti selittää yksinkertaisten esimerkkien avulla, miksi sama ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.</p> <p>Osaa esittää tutusta tapahtumasta kertomuksen yhden toimijan näkökulmasta.</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.</p> <p>Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.</p> <p>Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.</p>	<p>Osaa ohjatusti kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä tietyssä tilanteessa.</p> <p>Harjoittelee arvioimaan tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.</p> <p>Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman eri toimijoiden kannalta ja pohtii näiden valintoja ja toimintaa.</p>
---	--	--	--	---

Musiikki 6. luokka Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Osallisuus T1	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin. Oppilas osaa yleensä kuunnella muiden musisointia häiritsemättä.	Oppilas osallistuu yhteismusisointiin keskittyneesti.	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa. Oppilas kannustaa muita ja pyrkii ratkaisemaan yhteismusisoinnissa mahdollisesti syntyviä ongelmia.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2, T3, T4, T5	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon. Oppilas osaa soittaa rytmi- tai melodiasoitinta oikeassa tempossa pysyen. Oppilas osallistuu musiikkiliikuntaan ja yrittää käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun. Oppilas yrittää kuvata liikkeillään musiikissa tapahtuvia muutoksia Oppilas osaa kuunnella musiikkia. Oppilas yrittää kertoa näkemyksiä kuulemastaan. Oppilas harjoittelee omien ratkaisujen keksimistä käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon keskittyneesti. Oppilas harjoittelee sovittamaan omaa osuuttaan yhteismusisoinnissa osaksi musiikillista kokonaisuutta. Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun. Oppilas osaa kuvata liikkeillään musiikissa tapahtuvia muutoksia. Oppilas kuuntelee musiikkia ja osaa kertoa kuulemastaan. Oppilas yrittää keksiä omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja.	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta. Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun. Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan. Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon sovittaen oman osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta. Oppilas liikkuu monipuolisesti musiikin mukaan keksien omia ratkaisujaan ja käyttää kehoaan taitavasti musiikilliseen ilmaisuun. Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan. Oppilas perustelee esittämänsä näkemykset. Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito T6, T7	Oppilas osaa tehdä havainnoja musiikillisesta toiminnasta. Oppilas osaa nimetä kuudennella luokalla opittuja musiikin peruskäsitteitä. Oppilas tuntee musiikin merkintätapoja ja osaa ohjatusti noudattaa niitä.	Oppilas osaa kertoa musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan. Oppilas ymmärtää, mitä opitut musiikin peruskäsitteet tarkoittavat. Oppilas tuntee musiikin merkintätapoja ja osaa noudattaa niitä.	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan. Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan sekä osaa vertailla niitä muiden tekemiin havaintoihin ja kokemuksiin. Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä. Oppilas osaa soveltaa opiskeltuja musiikillisia merkintöjä musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	Oppilas ymmärtää äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät ja harjoittelee laitteiden ja	Oppilas ymmärtää äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät. Oppilas osaa ohjatusti	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät

T8	soittimien turvallista käyttöä.	käyttää laitteita ja soittimia oikein hyvinvoinnin ja turvallisuuden näkökulmasta.	tekijät.	tekijät. Oppilas osaa neuvoa muita laitteiden turvallisessa ja oikeassa käytössä.
Oppimaan oppiminen musiikissa T9	Oppilas harjoittelee tavoitteen asettamista musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi. Oppilas yrittää toimia asettamansa tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.	Oppilas harjoittelee tavoitteen asettamista musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi. Oppilas toimii asettamansa tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa. Oppilas arvioi omaa tavoitettaan ja toimintaansa sen tavoittelussa realistisesti.

Kuvataide 6lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu T1, T2, T3	<p>Tunnistaa ohjatusti joitakin visuaalisen kulttuurin ja ympäristön piirteitä.</p> <p>Osaa jonkin verran kertoa havainnoistaan ja toistaa niitä omilla tuotoksissaan.</p>	<p>Tunnistaa joitakin visuaalisen kulttuurin ja ympäristön piirteitä.</p> <p>Osaa jonkin verran kertoa havainnoistaan ja hyödyntää niitä omilla tuotoksissaan.</p>	<p>Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä.</p> <p>Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti.</p> <p>Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja.</p>	<p>Tekee monipuolisia havaintoja ja osaa hyödyntää niitä itsenäisesti tuotoksissaan.</p> <p>Osaa hyödyntää monipuolisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja.</p>
Kuvallinen tuottaminen T4, T5, T6	<p>Osaa vaihtelevasti käyttää töissään joitakin erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja (<i>esim. väri, sommittelu, perspektiivi...</i>)</p> <p>Tietää osan kuvallisen työskentelyn vaiheista.</p> <p>Osaa tehdä yksinkertaista yhteistyötä ohjatusti.</p> <p>Osaa tuottaa ohjatusti yksinkertaisen vaikuttavan kuva.</p>	<p>Osaa käyttää ohjatusti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja tuotoksissaan.</p> <p>Tietää kuvallisen työskentelyn eri vaiheet.</p> <p>Tekee yhteistyötä ohjatusti.</p> <p>Ymmärtää yksinkertaisia vaikuttavia kuvia ja osaa ohjatusti tuottaa itse vaikuttavan kuvan.</p>	<p>Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan.</p> <p>Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä.</p> <p>Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.</p>	<p>Osaa valita itselleen ja työhönsä sopivia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja (<i>esim. väri, sommittelu, perspektiivi, harmonia/kontrastit, symboliikka, kuvakoko, tarkkuus/epätarkkuus...</i>).</p> <p>Osaa suunnitella tuotoksen ja tehdä sen viimeistellysti valmiiksi yksin ja ryhmän jäsenenä.</p> <p>Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.</p>
Visuaalisen kulttuurin tulkinta T7, T8, T9	<p>Tietää, että teoksia voi tarkastella eri näkökulmista.</p> <p>Osaa nimetä joitakin eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun piirteitä.</p>	<p>Osaa tarkastella ohjatusti teosta joistain eri näkökulmista (<i>esim. aihe, muoto, viesti, tekijä ja historialliset ja kulttuuriset tekijät</i>).</p> <p>Tuntee joitakin eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun piirteitä.</p>	<p>Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan.</p> <p>Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa.</p>	<p>Osaa tulkita teosta eri näkökulmista melko itsenäisesti ja keskustella tulkinnoistaan.</p> <p>Osaa hyödyntää itsenäisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.</p>

			<p>Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia.</p>	<p>Osaa hyödyntää eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.</p>
<p>Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen T10, T11</p>	<p>Ymmärtää, että taiteella voidaan viestiä ja vaikuttaa.</p>	<p>Osaa välittää kuvalla yksinkertaisen arvosidonnaisen viestin.</p> <p>Tunnistaa taiteesta itselleen tuttuja arvoja ja tietää, että kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys ovat myös kuvailmaisun tekijöitä.</p>	<p>Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.</p> <p>Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväan kehitykseen liittyviä näkökulmia</p>	<p>Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.</p>

Käsityö 6 lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Ideointi ja suunnittelu T1, T2, T3, T6	Tarvitsee tukea ideointinsa ja suunnittelunsa loppuunsaattamiseksi. Suunnitelma jää usein vaillinaiseksi.	Pystyy ohjatusti tekemään toteutuskelpoisen suunnitelman ideointinsa pohjalta. Pystyy useimmiten pitkäjänteiseen suunnitteluun ja yrittää hahmottaa itsenäisesti työjärjestystä.	Osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista. Osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaan perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.	Suunnittelee kokonaisen käsityöprosessin. Pystyy itsenäisesti laatimaan työjärjestyksen ja dokumentoi prosessin kaikki vaiheet. Tekee ideointi- ja suunnitteluvaiheissa luovia ja omaperäisiä ratkaisuja. Mietti itsenäisesti, miten soveltaa oppimiaan taitoja kokonaisen käsityöprosessin kaikissa vaiheissa päästäkseen haluamaansa lopputulokseen.
Kokeilu, tekeminen ja soveltaminen T3, T4, T5, T6, T8	Harjoittelee työvälineiden ja peruskäsitteiden tunnistamista. Huolehtii vaihtelevasti yhteisistä ja omista tavaroista. Tarvitsee paljon harjoitusta pitkäjänteisessä työskentelyssä. Laitteiden käyttö on taitamatonta ja huolimattonta, materiaalien valinta välinpitämätöntä. Oppilas ei hahmota, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen.	Osaa vaihtelevasti käyttää muutamia peruskäsitteitä ja tarvitsee vielä ohjausta välineistön sekä koneiden käytössä. Tarvitsee harjoitusta materiaalien valintaan. Siivoaa, kun siitä huomautetaan. Vastuunkanto ja tavoitteellisuus työskentelyssä on ajoittaista. Keksii joitakin tuotteen elinkaareen vaikuttavia asioita.	Valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä. Ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen.	Valitsee tarkoituksenmukaisesti ja luovasti materiaaleja ja keksii omaperäisiä ja toimivia ratkaisuja. Tuntee ja käyttää monipuolisesti käsityön käsitteistöä. Ymmärtää laitteiden toimintaperiaatteet ja toimii tarkoituksenmukaisesti. Neuvoo muita työturvallisuudessa ja siisteydessä. Tietää, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Pyrkii huomioimaan ympäristön työskentelyssään.
Dokumentointi ja arviointi T2, T6, T7	Tarvitsee tukea dokumentoinnin harjoittamisessa. Käsityö ei ole tavoitteen mukainen. Osallistuu vaihtelevasti ja osin välinpitämättömästi itse- ja vertaisarviointiin. Tarvitsee siinä paljon ohjausta.	Harjoittelee käsityöprosessinsa dokumentointia. Yleensä käsityö on käyttökelpoinen. Harjoittelee itse- ja vertaisarviointin antamista.	Osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa. Osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on itsenäistä suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa. Arvioi aktiivisesti omaa käsityöprosessiaan. Kykenee antamaan vertaispalautteessa ideoita ja jopa neuvoja.

T7	Oppilas osallistuu ajoittain oman ja muiden työskentelyn arviointiin, ja se saattaa olla totuudenvastaista.	Oppilas osallistuu joskus rakentavasti työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.	Oppilas arvioi aktiivisesti ja positiivisesti työskentelyä. Hän kykenee antamaan vertaispalautteessa ideoita ja neuvoja.
T8	Oppilas ilmaisee hyvin puutteellisesti, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Hän ei huomioi materiaalin valintoja.	Oppilas keksii joitakin tuotteen elinkaareen vaikuttavia asioita. Materiaalin käyttö on tuhlailevaa.	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.	Oppilas tietää, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaareen. Oppilas pyrkii huomioimaan ympäristön työskentelyssään.

Liikunta 6 lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Fyysinen toimintakyky T1 - T7	<p>Oppilas osallistuu vaihtelevasti, uuden kokeileminen on vaikeaa.</p> <p>Pelitulanteiden lukeminen on oppilaalla vaikeaa, ohjauksella pystyy helppoihin ratkaisuihin.</p> <p>Oppilaalla on vaikeuksia useissa motorisissa perustaidoissa.</p> <p>Oppilas harjoittelee uimista, ei ole uimataitoinen.</p> <p>Oppilas harjoittaa vaihtelevasti fyysisiä ominaisuuksiaan (<i>nopeus, liikkuvuus, kestävyys, voima</i>).</p> <p>Oppilas ei aina muista toimia turvallisesti.</p>	<p>Oppilas osallistuu yleensä aktiivisesti itselleen mieluisiin liikuntatehtäviin.</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti tehdä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja liikuntatilanteissa.</p> <p>Oppilaalla on vaikeuksia joissakin motorisissa perustaidoissa.</p> <p>Oppilas on alkeisuimataitoinen. (Osaa uida 10 metriä yhtäjaksoisesti.)</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti harjoittaa fyysisiä ominaisuuksiaan.</p> <p>Oppilas pyrkii toimimaan turvallisesti ohjeiden mukaan.</p>	<p>Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.</p> <p>Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.</p> <p>Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.</p> <p>Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).</p> <p>Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</p> <p>Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.</p>	<p>Oppilas osallistuu aktiivisesti ja positiivisesti, yrittää parhaansa, ei vertaa itseään toisiin.</p> <p>Oppilas lukee pelitulanteita hyvin, tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.</p> <p>Oppilas hallitsee erittäin hyvin motoriset perustaidot (<i>tasapaino- ja liikkumistaidot, välineenkäsittelytaidot</i>).</p> <p>Oppilas on uimataitoinen. (Osaa uida 200 m, josta 50 m selällään.)</p> <p>Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja hyödyntää tietoa ominaisuuksien kehittämisessä.</p> <p>Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.</p>
Sosiaalinen toimintakyky T8, T9	<p>Oppilas toimii vaihtelevasti sovitulla tavalla.</p> <p>Oppilas harjoittelee reilun pelin periaatteita, unohtuvat vielä usein.</p>	<p>Oppilas toimii yleensä sovitulla tavalla.</p> <p>Reilun pelin periaatteet unohtuvat oppilaalta joskus.</p>	<p>Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.</p> <p>Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.</p>	<p>Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa ja huomioida toiset liikuntatilanteissa.</p> <p>Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita, auttaa ja kannustaa muita.</p>
Psykkinen toimintakyky T10	<p>Oppilas harjoittelee vastuullista työskentelyä, tarvitsee ohjausta.</p>	<p>Oppilas harjoittelee vastuullista ja itsenäistä työskentelyä.</p>	<p>Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.</p>	<p>Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti, on omatoiminen.</p>

Suomi toisena kielenä 6lk Arvioitavat tavoitteet	1	2	3	4
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen T1, T2, T3	<p>Kuullun tekstin kuuntelu ja ymmärtäminen on minulle vielä vaikeaa.</p> <p>Pystyn ilmaisemaan itseäni tutuista asioista.</p>	<p>Kuullun tekstin kuuntelu- ja ymmärtämistaitoni ovat kehittyneet.</p> <p>Pystyn ilmaisemaan itseäni.</p>	<p>Ymmärrän hyvin kuultua tekstiä ja opetuspuhetta tutuissa tilanteissa.</p> <p>Osallistun työskentelyyn: kuuntelen muita ja kerron omista mielipiteistäni ja ideoistani. Osaan ottaa huomioon puhekumppanin.</p> <p>Osaan keskustella ja työskennellä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta hyvin.</p>	<p>Ymmärrän kiitettävästi kuultua tekstiä ja opetuspuhetta erilaisissa tilanteissa.</p> <p>Osaan ilmaista itseäni monipuolisesti myös vieraammassa tilanteissa. Osaan ottaa muiden mielipiteet huomioon.</p> <p>Osaan keskustella tilanteen vaatimalla tavalla.</p>
Tekstien tulkitseminen T4, T5, T6	<p>Osaan lukea yksinkertaisia tekstejä. En erota kertomusta, tietotekstiä enkä arvioivaa tekstiä.</p> <p>Taitoni erilaisissa kielenkäyttötilanteissa ovat heikot. En yleensä osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>Sana- ja käsitevarantoni on suppea. En osaa päätellä tekstin merkityksiä.</p>	<p>Osaan lukea monimuotoisia tekstejä. Tunnistan kertomuksen, tietotekstin tai arvioivan tekstin.</p> <p>Osallistun erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin vaihtelevasti ja osaan useimmiten tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>En vielä hallitse riittävästi sana- ja käsitevarantoa. Tunnistan tekstistä joitakin merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.</p>	<p>Osaan lukea sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Tunnistan kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin.</p> <p>Osallistun erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>Hallitsen kohtuullisen sana- ja käsitevarannon. Tunnistan tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.</p>	<p>Osaan lukea sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Tunnistan kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin.</p> <p>Osallistun erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaan tulkita sujuvasti puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>Hallitsen laajan sana- ja käsitevarannon. Tunnistan tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.</p>
Tekstien tuottaminen T7, T8, T9	<p>En vielä osaa valita kieltä tekstilajin mukaan.</p> <p>Käsin ja koneella kirjoittamisen taitoni ovat vielä heikot.</p> <p>Tiedän isot ja pienet kirjaimet, tärkeimmät välimerkit ja lopetusmerkit.</p>	<p>Osaan ohjatusti käyttää joillekin teksteille tyypillistä kieltä.</p> <p>Kirjoitan kohtalaisesti käsin ja koneella.</p> <p>Tuotan kokonaisia tekstejä, mutta en hallitse vielä oikeinkirjoitusta.</p>	<p>Osaan ohjatusti käyttää erilaisille teksteille tyypillistä kieltä.</p> <p>Osaan kirjoittaa suomea käsin ja olen omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Tuotan kokonaisia tekstejä ja osoitan oikeinkirjoituksen tuntemusta. Osaan otsikoida tekstin, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.</p>	<p>Osaan melko itsenäisesti käyttää erilaisille teksteille tyypillistä kieltä.</p> <p>Osaan sujuvammin kirjoittaa suomea käsin ja olen omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Tuotan kokonaisia tekstejä ja hallitsen oikeinkirjoituksen pääasiat. Osaan otsikoida tekstin,</p>

	<p>Tuotan lauseita/virkkeitä, mutta en hallitse vielä oikeinkirjoitusta.</p> <p>En vielä osaa arvioida tuottamiani lauseita/virkkeitä. Tarvitsen tukea palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa.</p>	<p>Osaan arvioida tuottamiani tekstejä ohjatusti sekä antaa ja vastaanottaa palautetta.</p>	<p>Osaan arvioida tuottamiani tekstejä. Osaan antaa ja vastaanottaa palautetta.</p>	<p>jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin. Olen kiinnostunut myös muista oikeinkirjoitukseen liittyvistä säännöistä.</p> <p>Osaan arvioida tuottamiani tuottamiani tekstejä. Osaan antaa ja vastaanottaa palautetta.</p>
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus T10, T11, T12</p>	<p>En tunnista kielen rakenteen säännönmukaisuuksia. En osaa kuvata kielenkäytön vaihtelua. Osaan antaa joitakin esimerkkejä ympäristöni kielistä ja murteista.</p> <p>En juuri lue lasten- ja nuortenkirjallisuutta.</p>	<p>Tunnistan joitakin kielen rakenteen säännönmukaisuuksia. Osaan jonkin verran kuvata kielenkäytön vaihtelua peruskäsitteiden avulla. Osaan antaa esimerkkejä ympäristöni kielistä ja murteista.</p> <p>Luen lasten- ja nuortenkirjallisuutta.</p>	<p>Tunnistan kielen rakenteen säännönmukaisuuksia. Osaan kuvata kielenkäytön vaihtelua peruskäsitteiden avulla. Osaan antaa esimerkkejä ympäristöni kielistä ja murteista.</p> <p>Luen lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jaan ajatuksiani kirjallisuuteen ja kulttuuriin liittyvistä asioista.</p>	<p>Tunnistan kielen rakenteen säännönmukaisuuksia. Osaan kuvata kielenkäytön vaihtelua peruskäsitteiden avulla. Osaan antaa esimerkkejä ympäristöni kielistä ja murteista.</p> <p>Luen paljon lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jaan ajatuksiani kirjallisuuteen ja kulttuuriin liittyvistä asioista.</p>
<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena T13, T14, T15</p>	<p>En osaa asettaa itselleni juuri mitään oppimistavoitteita.</p> <p>Luen tuetusti jonkin verran eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia.</p> <p>En osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä suullista tai kirjallista tekstiä, vaan joitakin lauseita/virkkeitä.</p> <p>En osaa valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivaa tapaa hankkia tietoa.</p>	<p>Osaan ohjatusti asettaa itselleni joitakin oppimistavoitteita.</p> <p>Luen tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja mutta en osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.</p> <p>Osaan tuottaa ohjatusti sovitusta aihepiiristä suullisen tai kirjallisen tekstin yksin tai ryhmässä.</p> <p>En yleensä osaa valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivaa tapaa hankkia tietoa.</p>	<p>Osaan ohjatusti asettaa itselleni oppimistavoitteita.</p> <p>Luen tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaan kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.</p> <p>Osaan tuottaa sovitusta aihepiiristä suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä.</p> <p>Osaan ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.</p>	<p>Osaan itsenäisesti asettaa joitakin oppimistavoitteita.</p> <p>Luen itsenäisesti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaan kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.</p> <p>Osaan tuottaa sovitusta aihepiiristä suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä.</p> <p>Osaan yleensä valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.</p>